

PAS uitspraak

Beschouwingen vanuit ecologisch perspectief

Roderick Groen

Teamcoördinator Natura 2000 & PAS

r.groen@pzh.nl

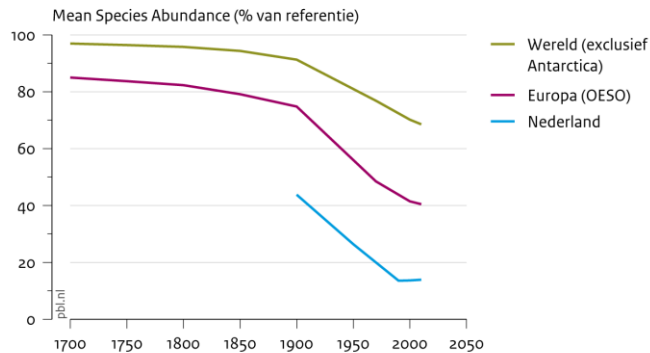

Wat is het probleem?

Waarom ook al weer de Habitatrictlijn

Eind vorige eeuw: besef onder EU lidstaten dat de biodiversiteit in Europa ernstig onder druk staat en zonder internationale bescherming grotendeels verdwijnt

Biodiversiteit

Bron: Compendium voor de Leefomgeving (www.clo.nl/nh14q002)

www.pbl.nl

VHR

1979 – lidstaten ondertekenen Vogelrichtlijn

1992 – lidstaten ondertekenen Habitatrictlijn

Verplichting om – uitsluitend op basis van ecologische kenmerken – Natura 2000-gebieden aan te wijzen, waarbinnen de op dat moment voorkomende bijzondere natuurwaarden (genoemd in de annexen) in een gunstige staat van instandhouding gehouden of gebracht moeten worden.

Deze aanwijzing volgt uit een vaste methodiek en laat weinig tot geen speelruimte voor politieke en bestuurlijke keuzevrijheid.

Natura 2000 in Zuid-Holland

Instandhoudingsdoelstellingen

Doelstellingen voor

- Habitats
- Soorten

In termen van

- Behoud
- Verbetering
- Uitbreiding
- Aantallen (vogels)

Doelstellingen zijn bindend en vormen het toetsingskader voor nieuwe plannen en projecten (en bestaand gebruik?)

Instandhoudingsdoelstellingen

- Er geldt géén deadline voor het behalen van de gunstige staat van instandhouding (= de uitbreidings- en verbeterdoelstellingen), **maar**
- (tijdelijke) achteruitgang kwaliteit of oppervlak is niet toegestaan, **behoud is minimum vereiste**

**Sinds 29 mei 2019:
geen deadline, maar wél urgentie**

provincie HOLLAND
ZUID

Belangrijkste bedreigingen

- Gebrek aan (ruimte voor) dynamiek (overstromingen, zandverstuiving, afkalving en sedimentatie, getijdewerking, etc)
- (natuurlijke) successie: 'zonder beheer wordt alles bos', i.s.m. gebrek aan dynamiek
- Stikstofdepositie: verzuring van de bodem, meststoffen helpen algemene en snelgroeiende planten ten koste van bijzondere planten
- Verdroging: peilbeheer en grondwateronttrekking
- Verstoring: recreatie, betreding, honden
- Waterkwaliteit: fosfaten, verontreinigingen

provincie HOLLAND
ZUID

Wettelijke taken en verantwoordelijkheden GS

- GS treft alle maatregelen die nodig zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden (2.2 en 2.3 Wnb)
 - Instandhoudingsmaatregelen
 - Passende maatregelen
- GS stelt Natura 2000 beheerplannen (op en) vast (artikel 2.3 Wnb)
- Vergunningverlening en handhaving

provincie HOLLAND
ZUID

Instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen: wat zijn dat?

- Instandhoudingsmaatregelen
 - Beheer: begrazing, maaien en afvoeren, riet snijden, boompjes trekken, peilbeheer, populatiebeheer, ...
 - Herstel: plaggen, waterhuishouding herstellen, ingrepen in de zeereep, ontbossen, petgaten graven, peilbesluiten, land onder water zetten, bufferzones aanleggen, ...
- Passende maatregelen
 - Toegangsbeperkingsbesluit, onteigenen, verbod op bemesten, intrekken vergunningen, geluidwal plaatsen, ...

provincie HOLLAND
ZUID

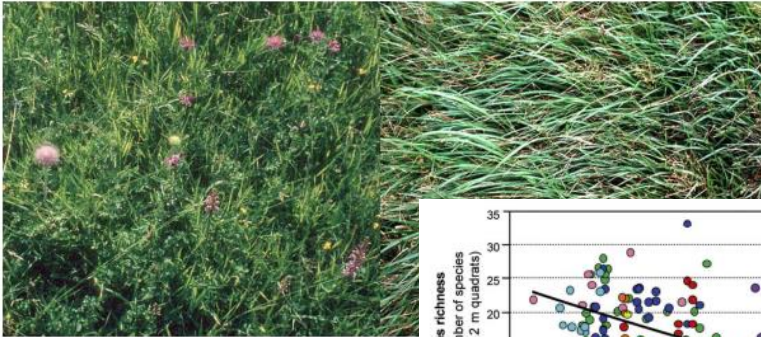
Zuid-Holland: goed op weg, maar nergens klaar

Zuid-Holland: goed op weg, maar nergens klaar

- **Goed op weg, want**
 - Als eerste beheerplannen opgepakt en afgerond, deel al in fase 2
 - Als eerste instandhoudingsmaatregelen geborgd en uitgevoerd (vooruitlopend op het PAS)
 - Gebieden liggen er redelijk goed bij
- **Nergens klaar, want**
 - In de meeste gebieden zijn – naast het noodzakelijke reguliere beheer – nog maatregelen nodig om de gunstige staat van instandhouding te bereiken
 - Stikstofdeposities zijn op veel plekken te hoog voor duurzame instandhouding
 - Waterhuishouding niet overal op orde
 - Druk op gebieden blijft onverminderd hoog

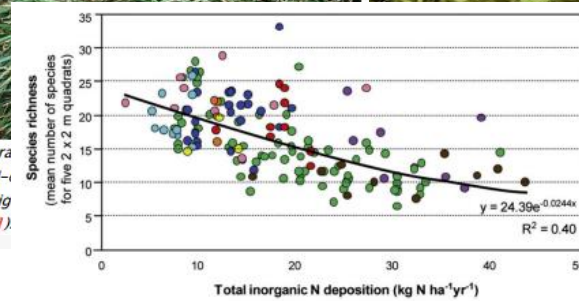
Waarom is stikstof een probleem?

Figuur 2.6 Beeld van kalkgraslandvegetatie zonder extra $100 \text{ kg N ha}^{-1} \text{ jr}^{-1}$ (rechts) (foto's: R. Bobbink). Door N -kortsteel (*Brachypodium pinnatum*) onder het toenmalig lage kruiden uit de vegetatie verdwenen (Bobbink 1991).

Verzuring onder verzuring

De koolmezen in het nest met gebroken pootjes. De ring kunnen zijn.

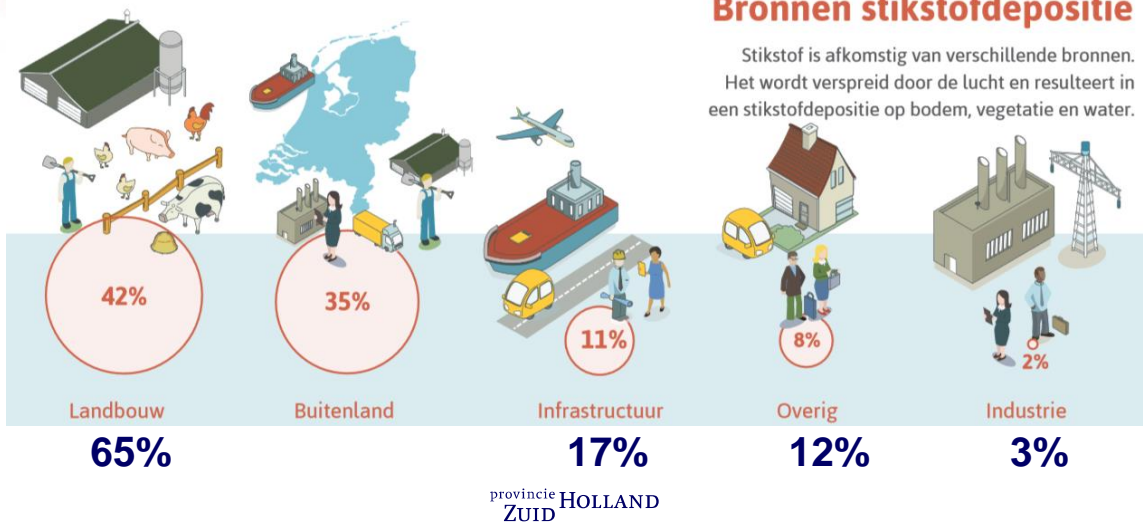

Figuur 2.8 Verband tussen het aantal plantensoorten in heischrale graslanden (*Violion caninae*) verspreid over de Europese range van hun voorkomen en de N -depositie. De gevonden negatieve relatie is zeer significant (Stevens et al. 2010).

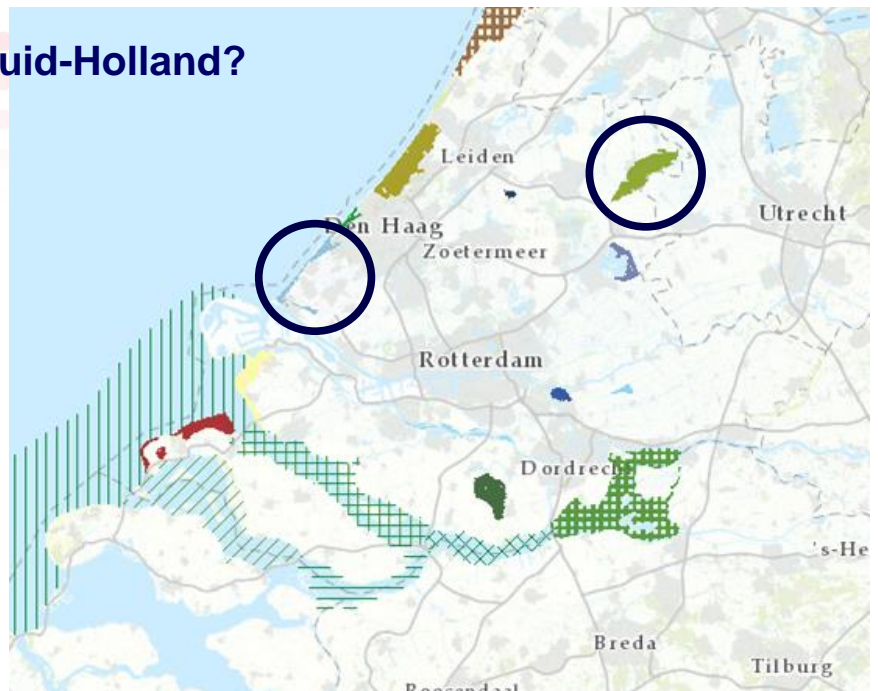
Waarom is stikstof een probleem?

- Meststof, verzuring, knelpunt voor N2000
- Stikstof kan ver van de bron op de bodem neerslaan
- Iedere toename is vergunningplichtig (NL rechter: 'hoe klein dan ook')
- Vergunning kan alleen indien met zekerheid geen significante effecten optreden (cumulatie).

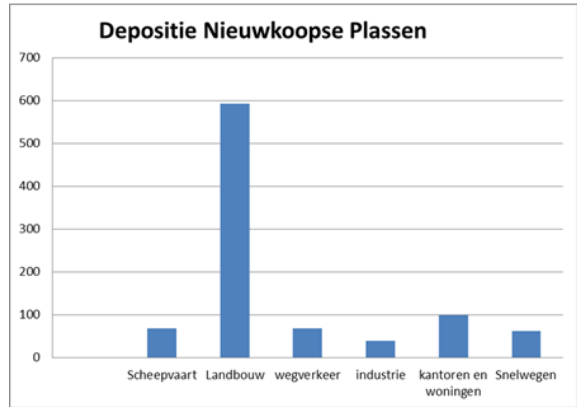
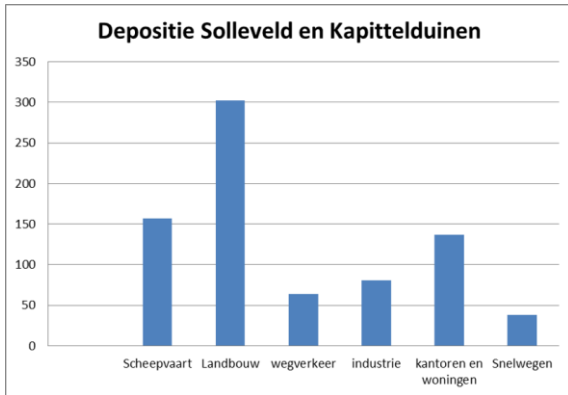
Waar komt stikstof vandaan?

Hoe zit dat in Zuid-Holland?

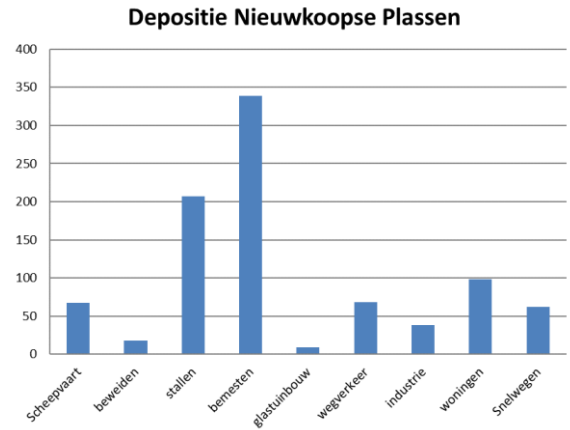
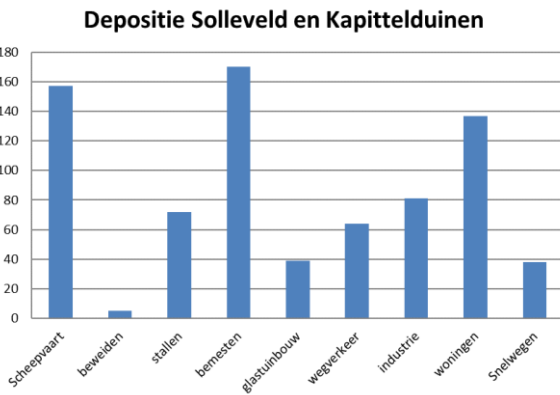

Hoe zit dat in Zuid-Holland?

provincie **HOLLAND**
ZUID

Hoe zit dat in Zuid-Holland?

provincie **HOLLAND**
ZUID

Hoe gaan we dat nu oplossen?

- Emissie salderen
- Emissie salderen
- ADC
- Ecolabel zonder ADC

provincie HOLLAND
ZUID

First Corporate Shipping

Kokkelvisserij-arrest

Sweetman

Briels

Orléans

Grace & Sweetman

PAS-arrest

Stop biodiversity loss or we could face our own extinction, warns UN

Tue 6 Nov 2018 13:47 GMT

The world has two years to secure a deal for nature to halt a 'silent killer' as dangerous as climate change, says biodiversity chief

▲ Deforestation in Indonesian to make way for a palm oil concession. Photograph: Ulet Ifansasti/Greenpeace

The world must thrash out a new deal for nature in the next two years or humanity could be the first species to document our own extinction, warns

International edition ▾

The Guardian

Damian Carrington
Environment editor
@dpcarrington
Tue 30 Oct 2018 00:01 GMT

Humanity has wiped out 60% of animal populations since 1970, report finds

The huge loss is a tragedy in itself but also threatens the survival of civilisation, say the world's leading scientists

▲ Cattle in the Amazon rainforest. Photograph: Michael Nichols/National Geographic/Getty Images

Humanity has wiped out 60% of mammals, birds, fish and reptiles since 1970, leading the world's foremost experts to warn that the annihilation of wildlife is now an emergency that threatens civilisation.

BIODIVERSITEITSPANEL VN

Miljoen soorten planten en dieren dreigen te verdwijnen

De biodiversiteit gaat sneller achteruit dan ooit. Dat bedreigt niet alleen het milieu, maar ook de sociale en economische ontwikkeling, veiligheid en welvaartsverdeling.

NOS

'De Nederlandse panda' verdwijnt mogelijk binnen 30 jaar

© 10-06-2018, 12:44 AANGEPAST 10-06-2018, 12:44 BINNENLAND

Alleen stevige maatregelen kunnen uitsterven van nog meer vogelsoorten in Nederland voorkomen

de Volkskrant

Reden tot zorg: dramatische afname aantal insecten

Een Duits onderzoeksteam heeft aangetoond wat al intuïtief werd aangevoeld: het aantal insecten is dramatisch gedaald. Reden tot grote zorg, vinden biologen en ecologen. 'We hebben insecten knetterhard nodig.'

Maarten Keulemans 18 oktober 2017, 20:00

Hoe gaan we dat dan wel oplossen?

Natura 2000 in Nederland Juridische ruimte, natuurdoelen en beheerplanprocessen

Neerwaartse trend van staat van
instandhouding maakt
herstelmaatregelen urgent

Januari 2011

C.W. Backes
M.P. van Veen
B.A. Beijen
A.A. Freriks
D.C.J. van der Hoek
A.L. Gerritsen

De Habitatrichtlijn verplicht Nederland tot het nemen van maatregelen om een verdere verslechtering van de habitats in de Natura 2000-gebieden te stoppen. Indien de genomen maatregelen onvoldoende effect hebben, bestaat het risico dat de Natura 2000-gebieden weinig veerkrachtig blijven. Activiteiten in en om de gebieden kunnen dan eerder een negatief effect hebben op de te beschermen soorten en habitats. In deze situatie zullen vergunningaanvragen voor nieuwe activiteiten in het gebied kritischer worden beoordeeld en minder snel worden verleend.

provincie HOLLAND
ZUID

Hoe gaan we dat dan wel oplossen?

Stikstofdepositie en Natura 2000

Een rechtsvergelijkend onderzoek

Universiteit Maastricht/Alterra

Mei 2011

Prof. dr. Ch.W. Backes
Dr. H.F. van Dobben
Mr. drs. M.A. Poortinga

Te concluderen is dat:

- het niet overschrijden van de KDW op den duur één, maar niet de enige voorwaarde is om een verdere achteruitgang van de biodiversiteit te voorkomen en een gunstige staat van instandhouding van soorten en habitats te verzekeren;
- vaak zowel een vermindering van de depositie als een verbetering van andere omstandigheden, bijvoorbeeld hydrologische, nodig is om een verdere achteruitgang van de kwaliteit van habitats en soorten in Natura 2000-gebieden te voorkomen en een verlies van biodiversiteit te stoppen. In dergelijke situaties is een verbetering van hydrologische of andere condities niet te beschouwen als een voldoende mitigatie van een overschrijding van de KDW.

provincie HOLLAND
ZUID

Hoe gaan we dat dan wel oplossen?

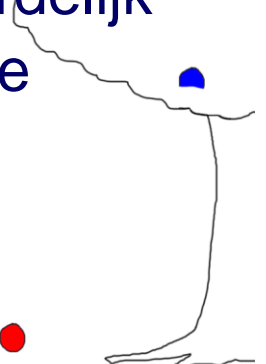
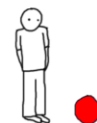
Een betere implementatie van de VHR in Nederland

Bevindingen van experts

Op dit moment bestaat er nog altijd een spanning tussen het belang van natuur en andere (economische) belangen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt omdat veel vastgestelde natuurdoelstellingen nog niet zijn gehaald. Zolang de natuur er slecht voor staat, knelt het juridisch systeem eerder en vaker. Toch kan volgens de deskundigen veel winst worden geboekt, zowel wat de bescherming van gebieden betreft als wat soortenbescherming aangaat. De meeste winst lijkt te behalen met:

- Investeren in natuur om de kwaliteit op orde te brengen: als natuur robuust is, dan is er ook meer ruimte voor andere activiteiten.

Habitatrichtlijn:
gezonde natuur is randvoorwaardelijk
voor een gezonde economie

Stel de juiste vragen!

provincie HOLLAND
ZUID